

Šta podrazumeva participacija i na kakve prepreke nailaze deca sa invaliditetom kada pokušaju da aktivno učestvuju

Deca imaju pravo da utiču na odluke koje ih se tiču, ali za decu sa invaliditetom iskazivanje sopstvenog mišljenja nailazi na posebne prepreke. Ovo je najčešće zbog predrasuda i stigmatizacije koji prate invaliditet kao i niska očekivanja da deca sa invaliditetom mogu da doprinesu u procesu donošenja odluka koje će ih direktno pogađati.. Konvencija o pravima osoba sa invaliditetom predlaže da vlade i organizacije obezbede sredstva i načine za participaciju dece sa invaliditetom u procesu donošenja i sprovođenja politika i programa koji će imati uticaj na njih (UNICEF 2013) . UNICEF- ov izveštaj: „Položaj dece u svetu“, iz 2013. navodi,

Svakodnevna iskustva dece i mlađih osoba sa invaoliditetom mogu značajno da obogate proces kreiranja politika i pružanja usloga i oni su jedinstveno kvalifikovani da pruže informacije o tome da li su njihove potrebe zadovoljene i njihovi doprinosi u punoj meri iskorišćeni u celokupnom spektru problema i intervencija: od zdravstva i ishrane do seksualnog i reproduktivnog zdravlja, edukacija i usluga potrebnih u procesu njihovog sazrevanja. (UNICEF, „Položaj dece u svetu“ 2013: 84)

UNICEF-ov izveštaj „Shvatite nas ozbiljno: Uključivanje dece sa invaliditetom u donošenje odluka koje utiču na njihove živote“ je koristan instrument da se participacija dece i mlađih sa invaliditetom integriše u proces kreiranja politika i programa. Ovaj dokument traži od organizacija i vlada da primene „pristup yasnovan na ljudskim pravima“ u legislativnom procesu, i procesu kreiranja programa i politika tako što će uključiti i mišljenja dece sa invaliditetom. Prema UNICEF-u, uspešna participacija podrazumeva da deca aktivno učestvuju u donošenju odluka koje se njih tiču ili će uticati na njihov život. Učešće je najefektnije kada su deca dobro informisana, prihvaćeno je da su sva deca sposobna da formiraju sopstveno mišljenje, iskažu ga, da njihovo mišljenje bude prihaćeno ozbiljno i ocenjeno u skladu sa njihovim razumevanjem problema.

Učešće za osobe sa invaliditetom je korisno i za decu, njihove porodice i zajednicu. Na ovaj način deci sa invaliditetom je omogućeno da donose odluke koje se često svode na njihove svakodnevne izbore. Deca sa invaliditetom se često sreću sa medicinskim i intervencijama odraslih, što dodatno ograničava prilike deteta da učestvuje u doноšenju odluka. Aktivna participacija omogućava deci sa invaliditetom da iskažu svoja mišljenja i perspektive i utiče na to da su njihova mišljenja prihvaćena i vrednovana, što deci gradi samopouzdanje. Takođe, to može uticati na socijalni život dece. Kroz učešće deca uče o povredama njihovih prava i pozivaju na odgovornost, dok istovremeno promovišu socijalnu pravdu i aktivno kreiraju sredinu i kulturu poštovanja.

Trenutno, dosta dece sa invaliditetom nailazi na prepreke koje utiču na mogućnost da učestvuju. U izveštaju „Shvatite nas ozbiljno“, UNICEF navodi prepreke sa kojima se deca sa invaliditetom susreću, koje uključuju:

- Stigmatizaciju. Dosta puta su okarakterisana kao neinteligentna ili manje kredibilna u odnosu na drugu decu
- Dosta puta deca sa invaliditetom su pogrešno viđena kao nekomunikativna. Važno je prepoznati da deca sa invaliditetom mogu da komuniciraju ali je potrebno koristiti drugačije metode. Deca sa problemima u komunikaciji mogu naići na dodatne prepreke, usled nedostatka drugih metoda komunikacije, kao što su znakovni jezik ili slušna pomagala.
- Imaju veoma ograničene prilike da razviju veštine i samopouzdanje da učestvuju
- Medicinski model invaliditeta nastoji da zanemari prepreke sa kojima se deca sa invaliditetom susreću
- Odrasli koji rade sa decom sa invaliditetom često nemaju odgovarajuće veštine da pomognu u toku komunikacije
- Mnogi mehanizmi učešća (kao na primer procedure žalbe) nisu lako pristupačne deci

- Devojčice sa invaliditetom nailaze na veće prepreke, što je posledica rodne neravnopravnosti
- Okolina u fizičkom smislu takođe može činiti pepreke

Pri stvaranju prilika za učešće dece sa invaliditetom, ove prepreke treba uzeti u obzir u cilju da se otklone ili umanje. Za više informacija o participaciji posetite:

[UNICEF \(June 2013\) Take Us Seriously: Engaging Children with Disabilities in Decisions Affecting Their Lives.](#)

Izvori:

[UNICEF \(2013\) State of the World's Children: Children with Disabilities.](#)

UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD) Available from:<http://www.un.org/disabilities/convention/conventionfull.shtml>

[PLAN International \(1 Dec 2016\) Guidelines for Consulting with Children & Young People with Disabilities.](#)